

A Siklórepülő Szövetség javaslatai a kis magasságú katonai folyosók (MAC) tervezetéhez, a pápai egyeztetést követően

Előzmények:

- 2010. július 21** **A tervezet ismertetése és felhívás egyeztetésre, javaslatokra**
Barta Sándor alez., kör-email az érintetteknek
- 2010. augusztus 31** **Az első észrevételezési, javaslati szakasz lezárása**
<http://siresz.hu/hirek/hirek.php?hirid=55>
- 2010. szeptember 23** **Egyeztető megbeszélés, Pápán**
<http://siresz.hu/hirek/hirek.php?hirid=61>
Felhívás a második észrevételezési, javaslati szakaszra,
a következő egyeztető tárgyalás kitűzése Kecskemétre.

Általános megállapítások

Mint minden létrehozni tervezett új légtér, a katonai folyosók is tovább sűrítik az ország amúgy is túlszűfolt légtér szerkezetét. Ezen az alapon minden erőnkkel tiltakoznunk kellene új légterek megalkotása ellen, mert ténylegesen csökkentik a repülési lehetőségeinket. Amikor viszont a magunk számára szeretnénk több légtérhez jutni, akkor meggyőződéssel követeljük a „repülni és repülni hagyni” elv érvényesülését. A SIRESZ úgy ítéli meg, hogy a tervezett folyosók esetében feloldható az iménti ellentmondás, megfelelő előkészítés és korszerű szervezés mellett, a repülő társadalomtól elvárható minimális áldozatvállalással.

Megítélésünk szerint a MAC-ek létrehozása elsősorban a hajtómű nélkül repülő szakágakat (siklóernyősök, sárkányrepülők, vitorlázórepülők és hőlégballonosok), valamint alig kisebb mértékben az előbbieket segédmotorral felszerelt változatait és az UL-eket korlátozza. A motoros repülés számára vélhetően „csak” kényelmetlenséget, kényszerű útvonal módosítást, menetidő és üzemanyag felhasználás növekedést okoz.

Ugyanakkor, a légtérszerkezetben a folyosók megjelenése megnöveli minden repülésben résztvevő számára a repülést előkészítő tervezési munkát. Így javaslataink között hangsúlyosan szerepel majd a tájékoztatás korszerű informatikai eszközökkel történő támogatása. (9. pont)

A folyosók létrehozásának előkészítését végzők számára a továbbiakban is felkínáljuk véleményező és javaslattevő támogatásunkat, valamint repülési adataink rendelkezésre bocsátását, ami feltehetően szükséges a kockázati elemzés elkészítéséhez.

Bár értékelést és javaslatokat csak a saját nevünkben tehetünk, az alábbi dolgozatot átfogóbb szempontok figyelembevételével állítottuk össze.

A Siklórepülő Szövetség javaslatai a kis magasságú katonai folyosók (MAC) tervezetéhez, a pápai egyeztetést követően

Észrevételek, javaslatok

1. Mind a jogalkotáshoz, mind az üzemeltetéshez kapcsolódó tájékoztatáshoz szükségesnek tartjuk az egyes szakaszok áttekinthető hivatkozási rendszerbe foglalását elhelyezkedésük alapján. Vélhetően nem szükséges minden fordulópontra közötti elemi szakaszt önállóan kezelni, hanem egymásba kapcsolódó használatuk miatt, a mindig egyszerre működő elemi szakaszok csoportokba (a továbbiakban útszakaszokba) szervezhetők. Az alábbiakban a „folyosó” az útszakasz szinonimájaként szerepel.
2. Az útszakaszok kapjanak az elhelyezkedésükkel összefüggő, logikus elnevezést.
3. Mivel a folyosók létrehozása leginkább a magasságnyerést termikus úton megvalósító szakágak számára jelent repülési akadályt, ezért szükségesnek tartjuk az 1. pont szerinti útszakaszok naptári üzemidejét a rendeletben egyenként megjelölni. A naptár szerinti korlátozást indokolhatja még a turizmus, vagy a madárvonulásokat figyelembe vévő környezetvédelmi megfontolások. Javasoljuk az egész évben igényelhető útszakaszok mellett, az időszakos naptári korlátozással működtethető útszakaszok csoportjának létrehozását. Ebben a csoportban, március 15. - október 15. között nem igényelhető útszakaszokként javasoljuk létrehozni a tervezet szerinti alábbi folyosókat:
 - Kalocsától délre a Duna fölött átvezető folyosó
WB (462908É; 0183601K) – WA (462443É; 0191719K) fordulóponatok között,
 - Balaton tengelyvonalaiban elhelyezkedő folyosó
WE3 (464351É; 0172004K) – WE4 (465307É; 0175413K) fordulóponatok között.
4. Módosítani kívánjuk a tervezet „Légtértervezési koncepció” részében közölttel szemben, hogy a folyosók igényelhető üzemideje **március 15. - október 15.** között, helyi idő szerint munkanapokon **07:00** órától **11:00** óráig és **19:00** órától **24:00** óráig, valamint munkaszüneti illetve ünnepnapot megelőző munkanapon 07:00 órától 11:00 óráig terjedjen.
5. A következő formában javasoljuk pontosítani a tervezet „Légtértervezési koncepció” részében, a folyosók igényelhetőségének naptári sűrűségét leíró „*havi rendszerességgel, heti egy-két alkalommal*” megfogalmazást:
A március 15. - október 15. közötti időszakban MAC légterek legfeljebb összesen 30 naptári napon de hetente legfeljebb 3 napon, évente pedig legfeljebb összesen 100 naptári napon igényelhetők.
6. Bár a konzultációs felkérésben nem szerepelt véleménykérés az érvényes katonai légtérstruktúráról, mégis itt ragadnánk meg az alkalmat egy észrevétel és kérés megtételére. A Pápán előadott prezentációnkban [<http://siresz.hu/page/getfile.php?linkfileid=117>] is látható, hogy Magyarország egyik legnagyobb forgalmat lebonyolító siklóernyős és sárkányos starthelye az egri Nagy-Eged hegy [http://www.galatech.hu/pg/dir/GMairsp/map_Eger.htm]. Ugyanakkor, az Eger környéki repülési területeinkre -túlzás nélkül- elemi csapásként hat TRA-23D és TRA-23E működése. TRA-23D „csak” az érdemi (teljesítmény)repülést fojtja meg, TRA-23E viszont könnyörtelenül földre kényszeríti mindenkit, lehetetlenné téve a gyakor-

A Siklórepülő Szövetség javaslatai a kis magasságú katonai folyosók (MAC) tervezetéhez, a pápai egyeztetést követően

lati képzés minden formáját, valamint a hegy előterében maradó gyakorló repülést és még a terepkövető lesiklásokat is. Kérjük, hogy a folyosók létrehozására megalkotandó rendeletben találjanak lehetőséget TRA-23D/E területi vagy üzemidőbeli szűkítésére, Eger felszabadítására. Számunkra –a katonai kiképzés követelményeinek ismerete nélkül– az 5. pont logikáját követő megoldás tűnik ideális kompromisszumnak, mert kedvezményezi a nyári félévet. Ha a megalkotandó rendeletben mégsem lenne mód a TRA-kat érintő rendelkezésre, úgy azt kérjük, hogy TRA-23D/E légterek üzemidejének minden igénylésekor legyenek tekintettel annak fentebb leírt következményeire.

7. Kérjük továbbá, hogy a tényleges légtér-igénybevétel kezdetét a katonai légvédelmi irányító szolgálat a tervezetben javasolt 15 helyett, legalább 30 perccel korábban, a befejezést pedig késedelem nélkül jelentse be az AMC-nek valamint, hogy a légterek a befejezést követően az illető napon többször már ne legyenek aktiválhatók a március 15. - október 15. közötti időszakban. Ez az egyszerűsítő korlátozás csökkenti a félreérthetőséget, ezáltal átláthatóbb, biztonságosabb működést eredményez.
8. A Pápán tartott katonai előadásokból meggyőződhattünk, hogy a folyosók felhasználói (fejlett fedélzeti műszerezettségük révén) képesek a tervezet szerinti AGL repülés végrehajtására. Ennek ellenére szükségesnek tartjuk a folyosók légtérmagasságát AMSL-ben definiálni, mert akiknek el kell kerülniük ezeket a légtereket, azoknak nincs AGL műszerezettsége.
9. Fontosnak tartjuk a pápai egyeztetésen szóban már javasolt, három szintű (9.1 – 9.3) tájékoztató rendszer létrehozását és egész évben történő működtetését.

9.1. (új rendszerelem) Üzemeltető: HM

Tájékoztató naptár, amiben előzetes tervezési célra, elkötelezettség nélkül szerepelnek az egyes naptári napokon várható, folyosókra bontott üzemigények. A tárgynapot megelőző 30 napos időszakban viszont kötelezettséget is jelent, miszerint ne lehessen igényelni olyan folyosót, ami nem szerepelt a tájékoztató naptárban a megelőző 30 napon folyamatosan. Egyben javasoljuk, hogy a naptárban ne csak a MAC, hanem elkötelezettség nélkül a TRA és D légterek tervezett üzemideje is szerepeljen, a repülős társadalom jobb tájékoztatására.

9.2. (meglévő, üzemelő rendszerelem) Üzemeltető: Hungarocontrol / AMC

Napi tájékoztatás a folyosókról, ahogyan az ma a TRA és D légterekkel történik.

9.3. (új rendszerelem) Üzemeltető: HM

Önkiszolgáló, online tájékoztatás az aznapi folyosókról.

Mivel a tényleges légtér igénybevétel adatai a honvédségnél keletkeznek, a HM egy nyilvános oldalon (pl. a honvedelem.hu alatt) tegye elérhetővé a terepen lévő polgári pilóták számára az aznapra igényelt útszakaszok pillanatnyi állapotának követését. Ugyanazoknak az adatoknak egy internet és egy wap oldalon történő megjelenítése gyakorlatilag minden mobiltelefon tulajdonos számára elérhető, aki lefedett területen tartózkodik. Az oldalon az egyes útszakaszok négyféle állapotáról (9.3.1 – 9.3.4) kaphatunk információt, amit szintén javaslunk kiterjeszteni a TRA és D légterekre is:

A Siklórepülő Szövetség javaslatai a kis magasságú katonai folyosók (MAC) tervezetéhez, a pápai egyeztetést követően

- 9.3.1. A folyosó működése előtt arról az időpontról kaphatnánk hiteles információt, ameddig biztosan nem lesz aktív az illető folyosó. Azaz addig az időpontig bárki nyugodtan használhatja a légteret, az is aki most elstartol és start után már nem lesz módja frissebb információhoz jutni.
- 9.3.2. A folyosó aktív (üzemel). Előnyös lenne ha itt szerepelne az az időpont is, hogy a folyosó meddig marad még biztosan aktív (ami előtt a légtér biztosan nem szabadul fel), és tájékoztató adatként, hogy mikorra várható a folyosó üzemzárása.
- 9.3.3. A folyosó üzemzárásakor közzétételre kerül a zárás időpontja, így a nap hátralevő részében már ismét szabad a légtér, mert a március 15. - október 15. időszakban a folyosó üzeme aznap már nem ismétlődhet. (Összhangban a 7. pontban leírt napi egyszer használatos folyosó elvvel.)
- 9.3.4. A folyosó aznapra tervezett üzeme elmarad, a légtér a nap hátralevő részében szabad.

A folyosók négy lehetséges állapotának előbbi pontok szerinti adatai némi késsedemmel megkérdezhetők telefonon az AMC-től is. Azonban az online tájékoztató oldal létrehozása sokkal ésszerűbb, mert a keletkező igényeket az AMC telefonos kapacitása nem tudná kiszolgálni. A telefonos információkkal szemben a kialakítandó grafikus felület sokkal könnyebben érthető térképes kiegészítést kaphat, ami javítja a tájékoztatás minőségét és hatékonyságát. Az online rendszer további előnye, hogy az írásos tájékoztatás tartalma utólag nem vitatható.

A 9.1 és 9.3 adatoknak a hatóság számára történő archiválása is a HM feladata lenne.

10. A folyosók megigénylésében a hadgyakorlatok élveznek elsőbbséget. Ugyanakkor a megalkotandó rendelet biztosítson lehetőséget a hadgyakorlatokat nem érintő időszakra, hogy 30 nappal előre bejelentett sportversenyek idején ne működjenek a versenyek helyszínén érintett, előre megállapodott folyosók. Nemzetközi versenyt szervezők kapjanak jogot a verseny tervezett idejére vonatkozó előzetes írásos állásfoglalást kérni a HM-től, aminek betartása a verseny meghirdetése után kötelezze a HM-et az állásfoglalás kérdésben felsorolt útszakaszok légtérének szabadon hagyására.

Fentiek figyelembevételére esetén a katonai folyosók létrehozását a SIRESZ megvalósíthatónak tartja és a továbbiakban is konstruktív együttműködést vállal az előkészítésben.

SIRESZ
Siklórepülő Szövetség

Budapest, 2010. október 25.